

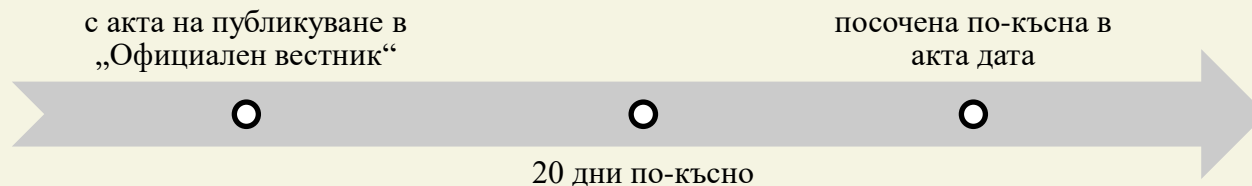
**ВЪПРОС № 3:
ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ**

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДЕЙСТВИЕТО НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ

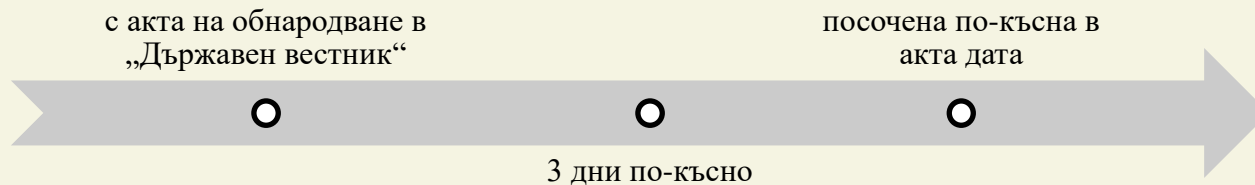
- Административноправните норми проявяват своето действие за *неопределено време*, безсрочно, считано от деня на влизането им в сила на нормативния акт, в който се съдържат. По изрично предписание на закона административноправната норма може да се прилага само за определено време (година, 6 месеца, три месеца, месец и др., за времето, през което трае определено събитие). Приетата по-късно норма от същия ранг отменя предшестващата, ако ѝ противоречи.
- Законодателните актове на Европейския съюз, сред които за административното право особено значение имат регламентите, се публикуват в Официален вестник на Европейския съюз. Те влизат в сила на датата, посочена в тях, или при липса на такава дата, на двадесетия ден след тяхното публикуване (член 297, параграф 1, изречение 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз):

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДЕЙСТВИЕТО НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ

- Езикът на публикуване е съществен за българския законодател. Регламентите на Европейския съюз се обнародват в „Официален вестник“ на Европейския съюз на български език (чл. 37, ал. 2 от ЗНА).
- Според чл. 5, ал. 5 от Конституцията на Република България законите влизат в сила три дни след обнародването им в „Държавен вестник“, освен ако в самия закон е определен друг срок.

- Законите се обнародват в нарочно печатно издание – вестник със специален статус („Държавен вестник“) на основание чл. 88, ал. 3 от Конституцията. Законът за нормативните актове предвижда, че законите, постановленията на Министерския съвет и нормативните актове на министрите и на ръководителите на други ведомства се обнародват в „Държавен вестник“ (чл. 37, ал. 1 от ЗНА).

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДЕЙСТВИЕТО НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ

- Нормативните актове на общинските съвети се обнародват в печата или се разгласяват по друг начин на територията на общината (чл. 37, ал. 3 от ЗНА). Затова не е вярно твърдението, че нормата на чл. 37 от ЗНА въвежда „задължение всички нормативни актове да се обнародват в „Държавен вестник“.
- Нормативните административни актове, освен тези на общинските съвети, се обнародват в „Държавен вестник“ (чл. 78, ал. 2 от АПК). Това повтаряне на възприетото конституционно решение само утвърждава значимостта на обнародването като начин за узнаване от адресатите на акта за издаването му и като завършващ елемент на фактическия състав по издаване на нормативния административен акт.
- Нормативните актове на общините се разгласяват чрез *местните печатни издания* или по друг подходящ начин (чл. 78, ал. 3 от АПК). Актовете на общинския съвет се разгласяват на населението на общината в 7-дневен срок от приемането им чрез *средствата за масово осведомяване*, чрез интернет страницата на общината и по друг подходящ начин, определен в правилника (чл. 22, ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация).

ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ В ПРОСТРАНСТВОТО

- *В пространството* административноправните норми действат за цялата територия на Република България, когато са от национално значение:
- Тази наредба определя реда и условията за воденето и поддържането на регистър на общинските детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие на територията на *Столична община*, съгласно Закона за предучилищното и училищното образование (чл. 1 от Наредбата за водене на регистър на общинските детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие на територията на Столична община).
- Съобразно международното публично право за национална територия се смятат дипломатическите представителства на Република България в чужбина и плавателните съдове под национален флаг, когато са на задгранично плаване:
- На борда на въздухоплавателно средство, регистрирано в Република България, се прилагат българските закони освен в случаите, когато в ратифициран, обнародван и влязъл в сила международен договор е предвидено друго (чл. 3 от Закона за гражданското въздухоплаване).
- Този закон и другите закони и укази, в които са предвидени административни наказания, се прилагат за всички административни нарушения, извършени на територията на Република България, на български кораб или самолет и по отношение на български граждани, извършили административни нарушения в чужбина, наказуеми по българските закони, ако засягат интересите на нашата държава (чл. 4 от Закона за административните нарушения и наказания).

ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЛИЦАТА

- В правото действа принципът, че законите трябва да имат всеобщо приложение и на това основание не могат да се прилагат само по отношение на едно или група лица. По *отношение на лицата* административноправните норми се прилагат в следните насоки:
  - 3.1. Спрямо българските граждани и спрямо чуждите граждани, намиращи се на територията на Република България:
    - Българските граждани, чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, са длъжни да полагат грижи за задоволяване на своите жизнени потребности (чл. 2, ал. 1 от Закона за социално подпомагане).
    - Гражданите са длъжни при поискване от компетентните длъжностни лица, определени със закон, да удостоверят своята самоличност (чл. 6 от Закона за българските лични документи).

ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЛИЦАТА

- 3.2. Спрямо български граждани:
- При избори за народни представители и за президент и вицепрезидент на републиката изборните списъци се съставят в една част, в която се вписват всички български граждани, които имат право да гласуват в съответния вид избор (чл. 25, ал. 1 от Изборния кодекс).
- Всеки български гражданин е длъжен да посочи избрания от него постоянен адрес (чл. 27 от Закона за българските лични документи).

- 3.3. Спрямо българите, живеещи извън Република България, които нямат българско гражданство:
- Българите, живеещи извън Република България, които нямат българско гражданство, могат да извършват стопанска дейност в Република България, да инвестират и да участват в касовата приватизация, да възстановяват правото си на собственост и да придобиват наследство, съгласно действащото законодателство, при условията и по реда, предвидени за български граждани, освен по отношение на земята (чл. 8, ал. 1 от Закона за българите, живеещи извън Република България).

ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЛИЦАТА

- 3.2. Спрямо български граждани:
- При избори за народни представители и за президент и вицепрезидент на републиката изборните списъци се съставят в една част, в която се вписват всички български граждани, които имат право да гласуват в съответния вид избор (чл. 25, ал. 1 от Изборния кодекс).
- Всеки български гражданин е длъжен да посочи избрания от него постоянен адрес (чл. 27 от Закона за българските лични документи).
- 3.3. Спрямо българите, живеещи извън Република България, които нямат българско гражданство:
- Българите, живеещи извън Република България, които нямат българско гражданство, могат да извършват стопанска дейност в Република България, да инвестират и да участват в касовата приватизация, да възстановяват правото си на собственост и да придобиват наследство, съгласно действащото законодателство, при условията и по реда, предвидени за български граждани, освен по отношение на земята (чл. 8, ал. 1 от Закона за българите, живеещи извън Република България).

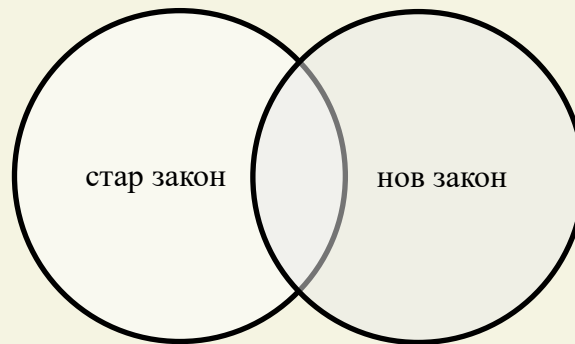
ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЛИЦАТА

- 3.4. Категоризиране на адресатите на административноправните норми въз основа на други признаци – длъжност, образование, потребление на здравни услуги, гражданство:
- *Държавен служител* е лице, което по силата на административен акт за назначаване заема платена щатна длъжност в държавната администрация и подпомага орган на държавната власт при осъществяване на неговите правомощия. Държавни служители са и лицата, на които специален закон предоставя статут на държавен служител при спазване изискванията на този закон (чл. 2, ал. 1 от Закона за държавния служител).
- *Ученик* е този, който е записан в училище за обучение за завършване на клас (чл. 173, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование).
- *Пациент* е всяко лице, което е потърсило или на което се оказва медицинска помощ (чл. 84, ал. 1 от Закона за здравето).
- При избори за членове на Европейски парламент от Република България и за общински съветници и за кметове избирателните списъци се съставят в две части: част I и част II. В част I се вписват всички български граждани, които имат право да гласуват в съответния вид избор, в част II – *гражданите на друга държава – членка на Европейския съюз*, които имат право да гласуват в съответния вид избор (чл. 25, ал. 2 от Изборния кодекс).

ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ ВЪВ ВРЕМЕТО

- Действието на административноправните норми се прекратява с издаването на друг равностоеен нормативен акт на този, в който те се съдържат, чрез отменяне или обезсилване:
- § 8 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането (Обн., ДВ, бр. 102 от 21.11.2003 г.):
- Този закон отменя Закона за кръводаряване и кръвопреливане (ДВ, бр. 31 от 1994 г.).
- Обратна сила на нормативен акт или на административноправни норми може да се даде само по изключение и то с изрична разпоредба (чл. 14, ал. 1 от ЗНА):

ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИТЕ НОРМИ ВЪВ ВРЕМЕТО

- Конституционният съд дефинира две условия на обратно действие на закона:
- Първата хипотеза предполага „обратно действие на закона, когато той преурежда юридическите факти от момента на тяхното проявление до завършен фактически състав, с който приключва едно правоотношение (ретроактивност *stricto sensu*)“. Съществува *същинско обратно действие* на закона, когато с новия закон се засягат придобити вече права или погасени задължения.
- Втората хипотеза се отнася до „случаите, когато нововъведен правен режим преурежда за в бъдеще заварени правоотношения, които не са приключили (привидна, несъщинска ретроактивност – незабавно прилагане на закона)“. Когато на новия закон се придава действие спрямо възникнали и съществуващи правоотношения, които са „заварени“, е налице *несъщинско обратно действие* на закона.